

se on maailman järjestys, että niin on, että pian poistuu muisto. Kyllä hän kuitenkin oli semmoisia miehiä, joita ei tämä maa ole joka päivä esiintuonut, ja joita ei tule niin paljon, että syntyisi siitä paljon vaivaa, että ylioppilaat laulaisivat hänen haudallansa. Levätköön hän rauhassa ja olkoon hänen muistonsa siunattu.

Vastikään on tullut taas kuolon sanoma, joka koskee likeisesti sekä minua, että olisi koskenut tätä vainaja, kun manalaan mennyt on meidän molempain vanha toveri ja promotionitoveri; minä tarkoitan provasti Boreniusta Porvoossa. Hänen nimeänsä tullaan aina mainitsemaan, kun puhutaan meidän isosta laulajastamme Runebergista, sillä monta vuotta hän seiso Runebergin likellä, ja Runeberg piti hänestä paljon. Hän olikin mies, jolla oli hyvä omantunnon kirkkaus, jota oli lysti nähdä ja jota jokainen tuli niin hartaasti rakastamaan. Niin kuin tiedätte hän toimi sillä alalla, jossaa opetetaan sokeita näkemään, kuuroja kuulemaan. Hänellä oli tämä erinäisenä toimenä. Saattaa sanoa, että kaikki ne, jotka työtä tekevät kansansa valistumiseksi, he tekevät paljon työtä siinä, että opettavat sokeita näkemään ja kuuroja kuulemaan ja – Jumala nähköön – usein paljon tyhjään, ettei se onnistukaan. Levätköön hänkin rauhassa! Jumala siunatkoon hänen muistoansa! Niin minun vanhoja tuttaviani ja nuoruuden ystäviäni on mennyt paljon täältä pois, ja joka päivä näkyy vievän ne ainoat vielä jäljellä olevat. Se on tullut minun osakseni maailmassa tänne jäädä ja nähdä muiden pois menevän.

Mutta menkööt ja menkäämme kaikki! – Ei kansan kohtalo riipu yksinäisen kohtalosta. Kansa aina elää, yksityinen menköön. Kansa elää, jos kansassa vaan on joku pesä, jossa kelpo miehiä kasvatetaan. Sanon suoraan: en tiedä miten nykyään asian laita lienee meidän maassa. Kyllä täällä rehtiä ja siivoja miehiä nousee, mutta missä ne etevät olisivat, missä ne eläisivätkään, sitä en tiedä. Toivon kuitenkin, että Jumala niitä herättää. Kyllä minä olen tuntenut niitä aikoja, jotka ovat olleet rikkaammat siemenen puolesta. Se on teidän huolenanne, hyvät herrat, että teidän seastanne kelpo miehiä nousee; ellei, niin olisi isänmaa hukassa. Mahdotonta on, ett'ette siitä huolta pitäisi. Uskon siihen vakaasti ja sillä uskolla otan teiltä eroni ja kiitän teitä vielä tästä laulusta ja tästä tulostanne. Minä kiitän niinkuin se, joka ei tiedä tuleeko hän enää teille kiitosta sanomaan. Minulla on – uskokaa se – minulla on kiitos sanottava monesta vuodesta. Uskokaa se, että rakkaudella teihin siitä kiitosta sanotaan, nyt ja vastedes, jos Jumala minun antaa teitä vielä kiittää.

242 SNELLMANSDAGEN 12 MAJ.

Morgonbladet n:o 111, 16. V 1881

»Mitt herrskap! För den händelse, att i denna ärade krets kunde finnas flere eller färre, som icke väl förstå finska språket, anser jag för min skyldighet, nu såsom alltid, att betyga dem uppmärksamheten, att tala några ord på det språk, de bäst förstå, förr än jag öfvergår att på finska tala till den akademiska ungdomen. Om nu sådana här finnas, så är det naturligt nog, att jag är främst dem förbunden och tacksamhet skyldig, ty just hos dem, hvilka kanske icke ur den finska litteraturen kunnat inhemta fullkomlig kännedom om den rörelse, som kallar sig den finska, just hos dem är det så mycket förtjenstfullare att lita derpå, att det är fråga om en sak, som bör vara hvar och en fosterlandsvän kär

och helig; deras deltagande i fester, sådana som denna, bevisar för deras fosterlandskärlek och för deras varma håg att lära känna de läror, hvilka här hyllas. Jag skall därför bedja att, då jag talar till dem, få säga: I fäder, sen eder omkring på hvad som tilldrager sig i Europa. Hvarje dag bär vitnesbörd om, hvad det vill säga att arbeta på att väcka ett folks nationalmedvetande och föm en nation till klarare insigt af hvad ett folk är och hvilken dess bestämmelse bör vara. Jag vill ej tala om dessa stora folk, det tyska och det italienska; det tyska, som slutit sig tillsammans, så att det icke finnes någon landsända, der tyskt tungomål talas, som ej skall höra till det gemensamma fäderneslandet. Så äfven när det är fråga om Italiens sköna språk; der är väl processen ännu ej slut, der stå ännu italienare utom Italien. Man kan säga: ingen vet, huru det der skall gå, om det någonsin skall lyckas att göra Italien helt. Jag vet det. Italien skall återtaga dessa ännu frånskilda landsdelar och blifva helt. Jag vet, att ingen kan hindra det. Ty en nations medvetande är starkt, mot det står ingenting. Detta har bevisat sig i historien tusen sinom tusen gånger. Det är därför som stater kunna grundas så, att de ega bestånd. Var så god och se på dessa små folk, som nu hvarje dag likasom uppstiga ur jorden och bilda sjelfständiga stater. Hvad säga Europas stormakter om dem? De fråga: huru långt talas Bulgariens tungomål. hvar går gränsen, hvar finnes ett Bulgarien? Så långt som det bulgariska språket talas, så långt skall ett politiskt Bulgarien också gå. Vissa, tyvärr, dåliga politiska beräkningar hafva väl lagt ett temporärt plank emellan Bulgarien och Ost-Rumilien, men vi kunna vara säkra på, att detta skall blåsas bort: det usla planket kommer ej att bestå. Likaså, hvar finnes ett Serbien? Jo, så långt som det serbiska tungomålet går, så långt skall den serbiska staten räcka.

Detta är redan en erkänd lära i europeiska politiken och hos Europas stormakter. Om I, ärade fäder, vilkas tungomål egentligen blott är det svenska, om I sen till dessa fakta och viljen läro af historien, så kunnen I ock deraf lära, att denna finska rörelse, som I icke rätt begripen, den skall segra. Det finnes ingen mensklig makt, som kan hindra det, och endast på den kan ett fast Finland grundas, ett Finland med hopp att i en framtid bestå. Och Ni, kära mödrar, ädla qvinnor, om I kunnen fatta detta och förutse, att så skall ske, bevare Eder då Gud för att i edra barns bröst utså en tvedrägt, som ställer dem för hela sitt lif i strid mot hvad de gerna ville älska, sitt fosterland, emedan de tidigt införts i en parti-åsigt och ej anse sig kunna älska sitt land på den väg, som folket vill, under hvars vilja vi dock alla måste böja oss. – Ännu en gång: om sådana personer finnas, som ej förstå det finska språket, tackar jag dem ödmjukt, för att de godhetsfullt velat öfvervara denna fest.»

— —

»Menniskan länkar ej sjelf sina öden; hon måste låta nöja sig med det, som beskäres henne af Gud. Hufvudsaken är att göra sin pligt och arbeta dugtigt.»